

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fødevarestyrelsen, Kemi og Fødevarekvalitet/Enheden for
EU og internationale forhold

Sagsnr.: 2012-20-221-01208 / Dep. sagsnr.: 14699

Den 8. marts 2012

FVM 018

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om ændring af bilag II og III til Europa-Parlamentets og Rådets forordning 396/2005 med hensyn til maksimalgrænseværdier for bifenazat, captan, cyprodinil, fluopicolid, hexythiazox, isoprothiolan, metaldehyd, oxadixyl og phosmet (komité sag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Forslaget omhandler ændringer af maksimalgrænseværdier i bilag II og III til pesticidrammeforordning nr. 396/2005 for 9 aktivstoffer i en række afgrøder. Forslaget indebærer ændringer af eksisterende maksimalgrænseværdier på baggrund af nye anvendelser af stofferne bifenazat, captan, cyprodinil, fluopicolid, metaldehyd og phosmet på visse afgrøder i EU samt ansøgninger om fastsættelse af grænseværdier, der muliggør import af fødevarer, der indeholder hexythiazox og isoprothiolan. Endvidere indebærer forslaget midlertidige ændringer af maksimalgrænseværdier for stoffet oxadixyl på baggrund af en miljøforurening fra tidligere anvendelser af stoffet. Der er gennemført risikovurderinger for de anførte stoffer, og de ændrede grænseværdier vurderes at være sundhedsmæssigt acceptable. En vedtagelse af forslaget vurderes på den baggrund at betyde et uændret beskyttelsesniveau i Danmark. Regeringen lægger imidlertid afgørende vægt på, at der forud for afstemningen foreligger henholdsvis dokumentation for, at restindholdet for stoffet captan er stabilt i prøver udtaget af afgrøder med højt syreindhold, samt dokumentation for analysemetoden til bestemmelse af restindhold af stoffet hexythiazox i te.

Det skal bemærkes, at regeringens holdning til forslaget ligger inden for de retningslinjer, regeringen har forelagt Folketingets fødevareordførere for behandling af komité sager om fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag til ændring af bilag II og III til forordning nr. 396/2005 af 23. februar 2005 om maksimalgrænseværdier for pesticidrester i eller på vegetabiliske og animalske fødevarer og foderstoffer og om ændring af Rådets direktiv 91/414/EØF (herefter pesticidrammeforordningen).

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 14, stk. 1, litra a i pesticidrammeforordningen.

Forslaget behandles i en forskriftkomitéprocedure med kontrol i den Stående Komité for Fødevarer og Dyresundhed (SCoFCAH). Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i den Stående Komité for Fødevarer og Dyresundhed (SCoFCAH), forelægger Kommissionen sagen for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 2 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen.

Forslaget forventes at komme til afstemning i den Stående Komité for Fødevarer og Dyresundhed (SCoFCAH) den 13.-14. marts 2012.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

Generelt om ændringer af maksimalgrænseværdier for pesticidrester

Maksimalgrænseværdier for pesticidrester i fødevarer er fastsat i pesticidrammeforordningens bilag II for de aktivstoffer, der allerede er fuldt evaluerede i forbindelse med optagelse eller ikke-optagelse på EU's positivliste til anvendelse af pesticider (bilag I til direktiv 91/414/EØF). Maksimalgrænseværdier er fastsat i bilag III for de aktivstoffer og afgrøder, der endnu ikke er færdigevaluerede med hensyn til alle anvendelser og resulterende restindhold; der er dog foretaget en sundhedsmæssig vurdering af alle maksimalgrænseværdier i bilag III.

Når der er indgivet en ansøgning om en konkret anvendelse af et pesticid i EU, gennemføres der i EU en konkret risikovurdering, og der fastlægges på den baggrund specifikke maksimalgrænseværdier for pesticidrester i bestemte afgrøder. Så længe der ikke er fastlagt en maksimalgrænseværdi på baggrund af konkrete anvendelser af et pesticid, gælder den automatisk fastsatte analytiske detektionsgrænse på 0,01 mg/kg for afgrøde-pesticid-kombinationen. Dette er udtryk for en 0-tolerance, idet det pågældende pesticid ikke må kunne måles i afgrøden.

En maksimalgrænseværdi kan, efter den fornødne konkrete risikovurdering i EU, indføres eller ændres på baggrund af:

- udvidet anvendelse til andre afgrøder af et allerede godkendt pesticid.
- anden anvendelse af et pesticid, for eksempel i en medlemsstat hvor der for en effektiv bekæmpelse påkræves en øget behandling, der medfører en øget rest i afgrøden.

- ansøgninger om importtolerancer fra tredjelande for produkter, der indføres til EU, og hvor der ikke allerede er fastsat en dækkende EU-grænseværdi.
- implementering af Codex Alimentarius (FAO/WHO) grænseværdier i EU.
- nye oplysninger om for eksempel toksikologi.
- planlagt revurdering af pesticidet.
- andre særlige forhold (for eksempel at stoffet findes som miljøforurening).
- tilbagekaldelse af eksisterende godkendelser.

Ansøgninger om fastsættelse af en ny maksimalgrænseværdi på baggrund af anvendelse i EU eller import af fødevarer, der indeholder rester af stoffet, bliver i første omgang evalueret af en medlemsstat i EU. Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet (EFSA) foretager herefter en videnskabelig sundhedsmæssig vurdering af alle forslag til ændringer af maksimalgrænseværdier.

Kommissionens forslag

Kommissionen foreslår på baggrund af videnskabelige risikovurderinger fra Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet (EFSA), at maksimalgrænseværdier (MRL) i bilag II og III ændres for aktivstofferne bifenazat, captan, cyprodinil, fluopicolid, hexythiazox, isoprothiolan, metaldehyd, oxadixyl og phosmet.

Nedenfor er angivet hvilke grænseværdier, der foreslås sat op fra den analytiske detektionsgrænse (ny maksimalgrænseværdi), samt hvilke grænseværdier, der foreslås sat op fra en værdi højere end den analytiske detektionsgrænse (maksimalgrænseværdien sættes op).

Forslaget anfører følgende:

For stofferne bifenazat, captan, cyprodinil, fluopicolid, metaldehyd og phosmet foreslås maksimalgrænseværdierne ændret som konsekvens af ansøgninger om *nye anvendelser* af pesticiderne på en række afgrøder i EU.

Grænseværdier som følge af nye anvendelser i EU:

- For bifenazat sættes ny maksimalgrænseværdi for ribs og solbær.
- For captan sættes ny maksimalgrænseværdi for blåbær.
- For captan sættes maksimalgrænseværdien op for brombær, hindbær og stikkelsbær.
- For cyprodinil sættes maksimalgrænseværdien op for hovedsalat, julesalat, spinat og rødbedeblade.
- For fluopicolid sættes ny maksimalgrænseværdi for radiser.
- For fluopicolid sættes maksimalgrænseværdien op for kartofler og grønkål.
- For metaldehyd sættes ny maksimalgrænseværdi for kartofler.
- For metaldehyd sættes maksimalgrænseværdien op for salat, spinat og lignende blade, urter og rapsfrø.

- For phosmet sættes ny maksimalgrænseværdi for ferskner.
- For phosmet sættes maksimalgrænseværdien op for oliven til oliefremstilling.

For stofferne hexythiazox og isoprothiolan foreslås ændringer som konsekvens af ansøgninger om fastsættelse af maksimalgrænseværdier, der muliggør import af fødevarer, der indeholder stofferne (*importtolerance*).

Grænseværdier som følge af ansøgning om importtolerancer:

- For isoprothiolan sættes ny maksimalgrænseværdi for ris.
- For hexythiazox sættes ny maksimalgrænseværdi for te.

For stoffet oxadixyl foreslås maksimalgrænseværdierne midlertidigt ændret som konsekvens af en forurening af jorden fra tidligere anvendelser af stoffet (*miljøforurening*).

Grænseværdier på baggrund af monitoringsdata (miljøforurening):

- For oxadixyl sættes ny maksimalgrænseværdi for persille, bladselleri og porrer.

Udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt forslaget som et led i forskriftskomiteéproceduren med kontrol.

Gældende dansk ret

Forslaget vedrører ændring af bilag til pesticidrammeforordningen. Ændringen vil være direkte gældende i Danmark. I henhold til pesticidrammeforordningens artikel 34 fastsætter medlemsstaterne sanktioner for overtrædelse af forordningen.

Konsekvenser

Forslaget har ikke statsfinansielle eller administrative konsekvenser. Forslaget vurderes heller ikke at have samfundsøkonomiske eller erhvervsmæssige konsekvenser.

Forslaget er udarbejdet på basis af videnskabelige vurderinger fra Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA), som har vurderet, at de foreslåede maksimalgrænseværdier er sundhedsmæssigt acceptable for forbrugerne.

DTU Fødevareinstituttet er anmodet om en vurdering af forslaget og har udtalt, at det ikke er sundhedsmæssigt betænkeligt med de foreslåede maksimalgrænseværdier. DTU Fødevareinstituttet bemærker dog følgende: For stoffet captan har DTU Fødevareinstituttet udtalt, at stabiliteten af stoffet i afgrøder med højt syreindhold bør bekræftes, således at det sikres, at det efterfølgende analyseresultat bliver retvisende. For stoffet hexythiazox har DTU Fødevareinstituttet udtalt, at analysemetoden mangler at blive valideret for te.

DTU Fødevareinstituttet bemærker, at Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA) ikke har foretaget en vurdering af eventuelle kombinationseffekter, idet der endnu ikke foreligger en harmoniseret metode til dette.

Der forskes internationalt og på DTU Fødevareinstituttet i kombinationseffekter, og der eksisterer et betydeligt vidensgrundlag, når det gælder kombinationseffekter for pesticidrester. Der findes imidlertid ikke på nuværende tidspunkt en systematisk harmoniseret metode til at vurdere eventuelle kombinationseffekter af grupper af pesticider. Det fremgår af pesticidrammeforordningens artikel 14, stk. 2, at eventuelle kombinationseffekter skal indarbejdes i vurderingen af pesticidrester i fødevarer, når der findes en egnet metode. Der arbejdes i Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA), herunder med dansk deltagelse, målrettet på at udvikle en sådan metode til risikovurdering af kombinationseffekter for pesticidrester.

I fravær af en harmoniseret metode til vurdering af mulige kombinationseffekter i forbindelse med fastsættelse af maksimalgrænseværdier har DTU Fødevareinstituttet, på grundlag af den nuværende viden om kombinationseffekter og indtag af pesticidrester hos den danske befolkning, foretaget en foreløbig vurdering af risikoen for indtaget af pesticider, hvor der tages højde for kombinationseffekter. DTU Fødevareinstituttet vurderer på denne baggrund, at de foreslåede maksimalgrænseværdier ikke giver anledning til sundhedsmæssig bekymring.

Fødevarestyrelsen finder, på baggrund af vurderingerne fra Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA) og DTU Fødevareinstituttet, at de foreslåede ændringer af maksimalgrænseværdier vil medføre en tilstand på fødevarerområdet, der er sundhedsmæssigt acceptabel. En vedtagelse af forslaget vurderes på den baggrund samlet set at betyde et uændret beskyttelsesniveau i Danmark.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen. Der er indkommet følgende bemærkninger:

Biodynamisk Forbrugersammenslutning gør opmærksom på, at forslaget øger restindholdet i mange fødevarer væsentligt. Biodynamisk Forbrugersammenslutning foreslår derfor at gøre alle fødevarer biodynamiske eller økologiske, for at undgå gift i fødevarer.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at da forslaget følger Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA's) anbefaling, har de ikke bemærkninger til forslaget.

Danish Seafood Association har ingen kommentarer til forslaget, idet det ikke vedrører fisk og fiskeprodukter.

Advokatrådet har ingen bemærkninger til forslaget.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Alle pesticider, der anvendes i EU, skal gennem en grundig sundhedsmæssig vurdering, som fører til fastsættelse af en maksimalgrænseværdi for restindholdet i fødevarerne (bilag II og III), eller som fører til den beslutning, at det ikke er nødvendigt at fastsætte maksimalgrænseværdier (optagelse på bilag IV). Pesticidrammeforordningen, og de deraf afledte forordninger, er derfor vigtige elementer i beskyttelsen af de danske forbrugeres sikkerhed. Regeringen kan alene støtte forslag, der vurderes at være sundhedsmæssigt acceptable.

Det er højt prioriteret fra dansk side, at pesticidrammeforordningen kan virke med henblik på fuld harmonisering af reglerne vedrørende fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester i fødevarer i EU. For at dette kan lade sig gøre, skal rammeforordningens bilag løbende ændres, herunder bilag II og III.

I fravær af en harmoniseret metode til vurdering af eventuelle kombinationseffekter, lægger regeringen afgørende vægt på, at Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritets (EFSA's) risikovurdering foreligger senest i forbindelse med Kommissionens fremsættelse af forslaget, således at DTU Fødevareinstituttet kan gennemføre en risikovurdering, herunder en foreløbig vurdering af eventuelle kombinationseffekter, og at ændringen af grænseværdier på den baggrund ikke giver anledning til sundhedsmæssig bekymring.

Forslaget indeholder maksimalgrænseværdier for en række aktivstoffer i en række afgrøder. For alle stoffer er det vurderingen, at de foreslåede ændringer af maksimalgrænseværdier vil medføre en tilstand på fødevareområdet, der er sundhedsmæssigt acceptabel.

Regeringen lægger imidlertid afgørende vægt på, at grænseværdier fastsættes på et tilstrækkeligt datagrundlag. Regeringens tilslutning til forslaget forudsætter, at der forud for afstemningen foreligger henholdsvis dokumentation for, at restindholdet for stoffet captan er stabilt i prøver udtaget af afgrøder med højt syreindhold, samt dokumentation for analysemetoden til bestemmelse af restindhold af stoffet hexythiazox i te.

Det skal bemærkes, at regeringens holdning til forslaget befinder sig inden for de retningslinjer, regeringen har forelagt Folketingets fødevareordførere for behandling af komitésager om fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater. Baseret på afstemningerne fra tidligere lignende forslag vurderes der at være kvalificeret flertal for forslaget.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.